

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Bibliotheca Smithiana, Seu Catalogus Librorum D. Josephi Smithii Angli Per Cognomina Authorum Dispositus

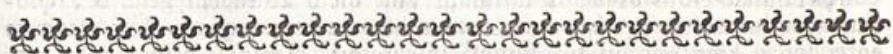
Pasquali, Giovanni Battista

Venetiis, 1755

Dionysius Halicarnasseus.

urn:nbn:de:gbv:45:1-844

Francisci Sphortiae ornatissima oratione complexus cum apud homines nostri saeculi non parvam admirationem tum apud posteros maximam tibi laudem peperisti. Quis enim non miretur potuisse te in tantis occupationibus tuis res tantas tamque varias persequi tanto cum ordine & prudentia? Iure igitur laudaberis semper, nomenque tuum nulla hominum memoria ignorabit. Nam ipse, quod ad me attinet, sum idcirco tuis scriptis maxime delectatus, quod Sphortianae laudi & gloriae ita faveo, ut nihil malim, quam de uno Francisco Sphortia semper aliquid dignum memoratu & lectitare & audire. Itaque tibi, mi Iohannes, gratias ago immortales, quod tuos ipsos disertissimos commentarios videri a me volueris, quorum lectione ita sum delectatus ut vix aliud quisquam hoc tempore iucundius mihi contingere potuerit. Vale Mediolani ex aedibus nostris sexto Idus Iunias. M.CCCC.LXXVIII.

DIONYSIUS HALICARNASSEUS.

Tarvisii Per Bernardinum Celerium MCCCCLXXX.

Clementissimo ac Sanctissimo Paulo Secundo Domino Nostro Papae.

LAPUS [I] BIRAGUS FLORENTINUS.

ET si, Pontifex maxime & optime, ea est tua virtus, eaque imperii magnitudo, ut ex multarum maximarumque rerum cura distrahi oporteat in multas partes mentem tuam, utpote cujus unius providentia moderatio- neque orbis regitur; apparet tamen inter occupationes tantas tua quaedam insignis in hanc praecelaram urbem, quae te ut Deum colit, diligentia, studiumque laudabile, ut qui non modo praesenti ejus felicitati consulas, ecclesiam Dei, populosque tuos in summa tranquillitate continens, templa sedemque apostolicam exornans, muros urbis restituens, magnificentissimeque aedificans, sed extendens etiam cogitationes tuas usque ad proceres illos priscos, fundatores urbis tantique imperii, honori eorum ac famae cum delectatione inservias. Nam cum nullo modo magis referre gratiam meritis mortuorum possimus, quam per laudum gloriaeque eorum immortalitatem, ad quam praecelari viri referunt pene omnia, quamvis illi per auctores nostros laudati abunde, celebresque sint, voluisti tu tamen eis externa quoque addere testimonia. Nec quemquam moveat, quod hos viros religiosissimos dixerim, qui verae fidei ignari fuerint; non illorum istud vitio, sed temporum infelicitate accidit: quin hinc maxime cognosci potest, quanta sit vis diligenter observatae religionis, cum per eam illi praecipue hanc urbem ex parva maximam effecerint, & ad summum tandem culmen hoc impe-

[1] *Lapus Biragus* omnium primus, xi Dionysii Libros e binis vetustis MSS. Codd. secum a Pontifice communicatis, eruit ac latinitate donavit. Versio haec iterum prodit Basileae ann. 1532. studio *Hermani Glaveani*, qui sex mille erroribus, quibus scatebat, sublatis, denuo recensuit, castigatamque edi curavit. *Etsi vero Lapus* (verba sunt *Frid. Sylburgii* in *Præf.* ad Dionys.) *plera-*

que parum latina, multa etiam sinistrae vertis, tamen quia duos vetustos Codices in sua versione secutus est, & verbum verbo reddere studuit, sepe mihi ad verae lectionis investigationem viam patefecit. Vid. I. A. Fabric. *Bibl. Græc.* Tom. III. p. 780. 781. & Em. Card. Quirin. in *Additament.* ad *Vit. & Vindic. Pauli II.* pag. 378.

imperium extulerint. Quo exemplo innotescere Christianis potest, id quod tu curas & quidem rectissime Dei Vicarius, quanta esse debeat veneratio religionis in fide vera, cum vires tantæ ejus fuerint etiam in fabulosa. Ac sic jussu tuo est additum latinæ linguæ, quod reperitur apud Græcos ex historia Dionysii Halicarnassæi, & habebis nunc hos libros decem primos, cum undecimo imperfecto, conversos in honorem tuum, cognituque sane dignos. Nam etsi potest hæc materia videri exilior, quæ circa urbis versetur primordia, tenuiora illa forsan, secuta sunt alia longe illustriora, & quæ in se plus delectationis habeant; sunt ubique tamen magnæ res Romanæ; & hic auctor certe diligenter vestigat urbis ipsius origines, effertque magnifice; sique opus totum inveniretur, incidere possemus in res majores getas cum veteribus, & cum novis hostibus, Gallis, Samnitibus, Tarentinisque & Pyrrho, & in Duces quoque Clarissimos, Camillos, Decios, Torquatos, Maximos, Curios, Fabricios, aliosque præterea, quorum nomina vel sola illustrare quamvis narrationem possent. Videreturque eo nobis gratior hæc historia, quo nunc minus expleta habemus apud nostros quædam bella, etiam ante primum Punicum illustria. Non est tamen exigenda ab hoc Auctore mera, breviterque exposita historia, quod nec ipse proficitur; sed est in eo diligentia sane multa, & ars oratoria, magnoque artificio elaboratæ orationes, religionumque illius temporis explicatio accuratissima, documentaque & exempla plurima, quæ esse possunt civili viro, militarique ac religioso utilia simul & jocunda. Sed de his erit legentibus suum utique judicium, lausque sive ea magna, sive parva, penes auctorem manet. Ego enim, quod officii mei fuit, quidquid inveni, transtuli, satis (ut arbitror) fideliter, nec, ut sum mihi ipse visus, obscure, adnitens etiam, quantum permisit tempus, quantumque passa est magnitudo operis, in latinitatem aliquam; sane memor, cujus nomini dedicandum esset hoc opus, ac quali quantoque Principi; in quem profecto visa est divina munificentia, quid quid amplum aut decorum sit in hominibus, contulisse, ingenium supra naturam nostram, divinos mores, virtutem, dotes corporis insignes, interque cætera eam formæ dignitatem, quæ præ se quandam pontificalem majestatem ferat, videaturque ipsa per se reverentiam ab intuitibus exigere. Sed nec in cæteris visa est eadem munificentia fuisse parciore: nam primum patriam tibi eam urbem dedit, quam non modo primam Italiæ, (quod esset magnum) sed (quod bona ceterarum venia dixisse velim) primam orbis appellari decet, sive opes magnificentiamque spectes urbis illius vere liberæ, & quod (sic) inter te nominis christiani principem delectare potest, conditæ a christianis & ejusdem christianissimæ; sive tantam quoque aliquis magnitudinem imperii, diuturnitatemque intueri velit; sive istud etiam considerare, quod si ista non exuperat, æquat saltem & ornat, constitutio, decor, (sic) natioque & perennitas illius reipublicæ administratæ per optimates seniores generosos & prudentissimos, ea ipsos continentia eaque moderatione tuentes id imperium, ac dirigentes, ut quisque gaudeat se in ea urbe vivere, in qua æque omnibus justitia, securitateque frui licet. Nec id magis civibus, qui sunt in ea multi, lautique & ditissimi, quam peregrinis, qui & ipsi non pauci eam mercaturæ causâ aut incolunt aut frequentant. Sed quid esse, dicet aliquis, adeo insigne potest in urbe nasci, in qua ut in populosissima nascantur plurimi? Potest lucem etiam plurimis afferre illius urbis claritas, sed non avert eandem omnibus. Tu vero in ea natus es generosissimus, estque æque pulchrum

chrum magnificentumque nasci aliquem Venetiis nobilem , quam alibi nasci Principem ; hincque etiam fortunatius , quod ii commodis fruentes Principum , cavent iidem Principum periculis : qua equidem felicitate non video quid haberi possit in humanis majus . Quis enim principatus causa Venetum aliquem nobilem vi aut dolo necatum vidit , aut domo pulsum & mendicum ? Es tu igitur ex familia editus inelyta Barborum , antiqua ea & illustri , quam & tu , orbis universi decus , illustrissimam nunc reddis . Sed quid tandem sibi ista præclara omnia peperere ? orbi toti venerabilem maximumque omnium (sic) principatumque quæ tu adeo sustulisti , ut incertum reddatur , utrum tibi ille plus magnitudinis , an illi tua integritas plus honoris auctoritatisque afferat ; quippe cuius sub pontificatu ecclesia dignitatem pristinam resumat , augeatur in dies imperium , summa a te cum fide , summa cum iustitia , sapientissimeque administratum , floeantque denique sub protectione tua omnia . Sed hæc essent longioris orationis : dabitur autem tempus aliquando dicendi de te , locusque capacior . Nunc , cum libet , videre potes hunc Dionysium mutata veste , nec (ut scripsit) de rebus latinis græce , nunc loquentem .

In fine .

Est conversum , sanctissime Pater , id omne quod in ambobus tuis codicibus græcis repertum est , sumque ausus in hac ultima libri parte , præter meam consuetudinem , aliquid , haud equidem addens aut detrahens , sed in fragmentis confuse scriptis & præpostere in ambobus codicibus mutans ordinem ; non auctoris equidem hunc esse errorem putans , sed librariorum . Nam cum Decemviratum statim primi Consules sequantur Lucius Valerius Potitius & Marcus Horatius Barbatus , quod cum ex aliis historicis , tum ex hoc ipso & in hac parte videri potest , horum gestis præposuerant librarii græci alia post gesta , atque duo non cohærentia inter se fragmenta in unum contulerant : quod ego advertens (neque enim difficile animadversu fuit) volui auctori ipsi hanc quam poteram opem parvulam apud latinos ferre , quod & ipsum fuisse puto pudori mihi , ni fecissem , nec visus essem tam perspicuam rem vidisse . Tu me , oro , pro tua egregia animi nobilitate , magnificentiaque commendatum habe deditissimum tibi servulum .

Lappus Bivagus Flor.

Impressum Tarvisii per Bernardinum Celerium Deluere Anno Chr. Nat. M.CCCC.LXXX. Bifexto Kl. Martias Ioanne Mocenico Venetorum Duce Inelyto .

